

Αγία Σοφία

Αγγελική Δεμετζάκη Β2'

Μνημείο-σύμβολο

- Ένα μνημείο-σύμβολο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Μία υπεσύγχρονη Θόλος Εικονικής Πραγματικότητας. Επιστημονικής έρευνας ετών από τα στελέχη και τους επιστημονικούς συνεργάτες του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Τα στοιχεία αυτά συνθέτουν το «σκηνικό» της νέας παραγωγής Εικονικής Πραγματικότητας «Αγία Σοφία: 1.500 Χρόνια Ιστορίας» που αποτελεί μία πλήρη ψηφιακή αναπαράσταση του ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη και δημιουργήθηκε ειδικά για το θέατρο Εικονικής Πραγματικότητας «Θόλος» του Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος».

Το εσωτερικό του ναού

- Αναπαρίσταται, με πλήρη λεπτομέρεια, το εσωτερικό του ναού, ο αρχιτεκτονικός του σχεδιασμός, ο γλυπτός και ψηφιδωτός διάκοσμος και παράλληλα, παρουσιάζονται οι διάφορες φάσεις κατασκευής του μνημείου και σημαντικά ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία της ζωής του Βυζαντίου.

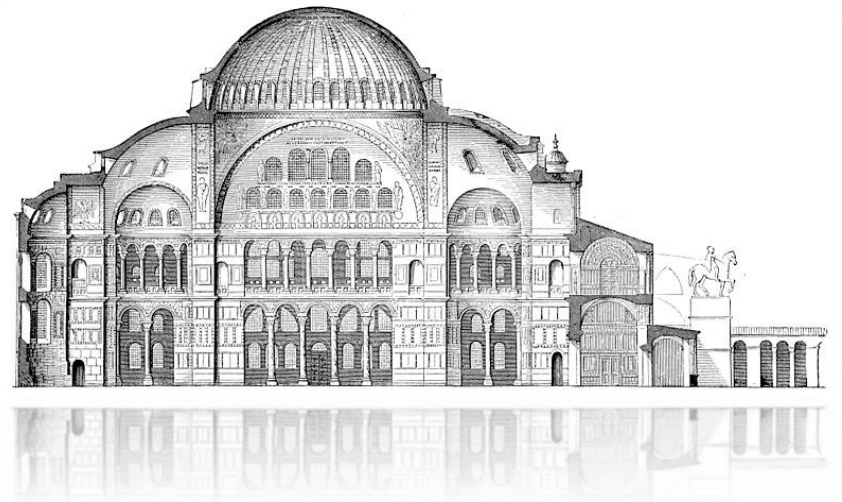

Η αγία Σοφία ως αξιοθέατο

- Η νέα διαδραστική αυτή παραγωγή δίνει την ευκαιρία στο κοινό να επισκεφθεί τον εμβληματικό αυτό χώρο και να τον παρατηρήσει όπως ήταν στην περίοδο της ακμής του. Ως αφετηρία της περιήγησης έχει επιλεχθεί η εξέλιξη της Αγίας Σοφίας από την Ιουστινιάνεια περίοδο (6ος αιώνας). Ουσιαστικά, χρησιμοποιείται το αρχιτεκτονικό μοντέλο του τέλους του 6ου αιώνα. Ταυτόχρονα, ανασυστάθηκε το μεγαλύτερο μέρος του εσωτερικού διάκοσμου κατά την Κομνήνεια περίοδο (11ος-12ος αιώνας), όπως αυτός σωζόταν και αποκαλύφθηκε από την έρευνα μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα.
- Επιπλέον, η Μεσοβυζαντινή και Υστεροβυζαντινή περίοδος προσφέρουν πολλές πληροφορίες για το ιστορικό πλαίσιο, καθώς και για το οικοδομικό περιβάλλον. Έτσι, η «Αγία Σοφία» δεν είναι μια απλή παρουσίαση του αρχιτεκτονήματος, αλλά μια γλαφυρή περιγραφή της κοινωνίας της περιόδου με αφορμή το μνημείο.
- Το «ιδιαιτέρο» της νέας παραγωγής είναι ότι οι θεατές συμμετέχουν, απαντώντας σε ερωτήματα κατά τη διάρκεια της περιήγησης.

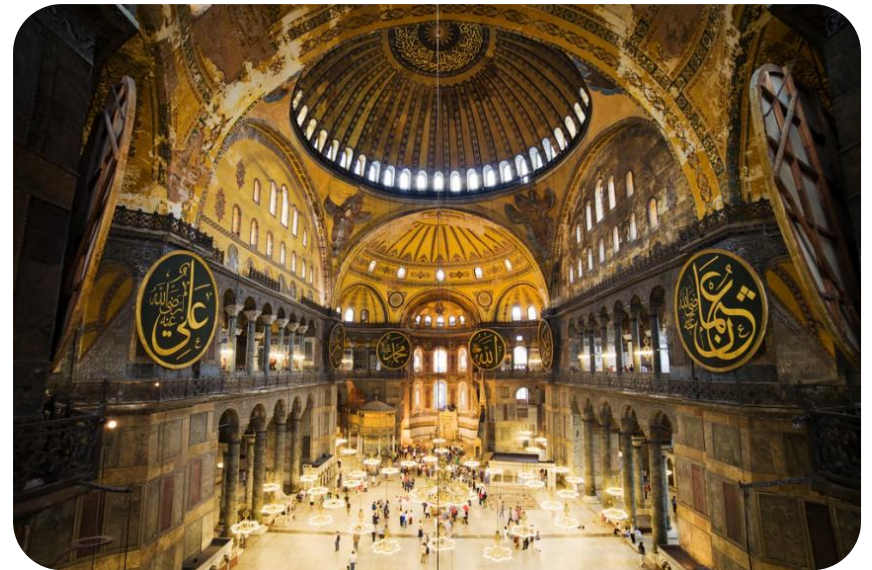
Η ιστορία της Αγίας Σοφίας και η αρχιτεκτονική της προσέγγιση

- Το 532, μετά από την καταστροφή της Θεοδοσιανής Αγίας Σοφίας κατά τη Στάση του Νίκα τον Ιανουάριο, ο Ιουστινιανός ανέθεσε στους μαθηματικούς και αρχιτέκτονες Ανθέμιο και Ισίδωρο την ανέγερση ενός νέου ναού της Αγίας Σοφίας. Οι δύο αρχιτέκτονες εκπόνησαν ένα πρωτότυπο και μεγαλεπήβολο αρχιτεκτονικό σχέδιο, που οδήγησε στην κατασκευή ενός ναού, που έμελλε να μείνει ως το σημαντικότερο επίτευγμα όχι μόνο της Ιουστινιάνειας, αλλά της βυζαντινής ναοδομίας εν γένει.

Εκκλησιαστική Σύνοδος

- Το φθινόπωρο του 879 στην Κωνσταντινούπολη συγκλήθηκε Εκκλησιαστική Σύνοδος, που επικύρωσε τη δεύτερη εκλογή του Φωτίου στον πατριαρχικό θρόνο. Μεταξύ άλλων, αναδεικνύεται ο ναός της Αγίας Σοφίας ως χώρος στον οποίο διαδραματίστηκαν γεγονότα-σταθμοί. Προκειμένου να τονιστεί η συμβολική διάσταση του χώρου παρουσιάζεται αφηγηματικά και περιληπτικά ένα άλλο γεγονός-σταθμός στις σχέσεις Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας: Το σχίσμα του 1054.

Οι καταστροφές που έχει υποστεί η Αγία Σοφία

- Η Μεγάλη Εκκλησία υπέστη πολλά δεινά όταν η Κωνσταντινούπολη κατελήφθη από τους Λατίνους κατά τη Δ' Σταυροφορία, το 1204. Ως γνωστόν, οι Σταυροφόροι λεηλατούσαν τη Βασιλεύουσα επί τέσσερις ημέρες.
- Το 1261 ο Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος ανακατέλαβε τη Βασιλεύουσα. Όμως, στις 29 Μαΐου 1453 η Κωνσταντινούπολη κυριεύτηκε από τον Μωάμεθ Β' τον Πορθητή και ο ναός της Αγίας Σοφίας μετατράπηκε σε τέμενος.
- Κατά την Οθωμανική Περίοδο σημειώθηκαν σημαντικές καταστροφές στις τοιχογραφίες του ναού, που καλύφθηκαν με ασβέστη.

Η Αγία Σοφία μέχρι τις μέρες μας

- Στις 15 Σεπτεμβρίου 1261 ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος εστέφθη αυτοκράτορας στην Αγία Σοφία, ένα μήνα μετά την ανάκτηση της βυζαντινής πρωτεύουσας από τους Σταυροφόρους, ιδρύοντας την τελευταία βυζαντινή δυναστεία των Παλαιολόγων.
- Στο σημείο αυτό περιγράφεται το γεγονός μέσα από τις πηγές και παρουσιάζεται η τελετή που έλαβε χώρα κατά την στέψη του αυτοκράτορα. Φυσικές καταστροφές και οριστική διαμόρφωση κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (πτυχή: αρχιτεκτονική).

Σημερινές χρήσεις της Αγίας Σοφίας

- Κατά τους Παλαιολόγειους χρόνους (13ος-14ος αι.) ο ναός της Αγ. Σοφίας υπέστη για άλλη μια φορά σημαντικές καταστροφές, ενώ στις επισκευές και την επαναδιακόσμηση του εσωτερικού, το μνημείο έλαβε την τελική του μορφή, με την οποία σώζεται μέχρι σήμερα. Η Αγία Σοφία, σύμβολο πνευματικό και πολιτικό της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ένα θαύμα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής, επιβίωσε ως τις ημέρες μας παρά τις αντιξοότητες και αποτελεί ένα μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Ο Κεμάλ Ατατούρκ στα πλαίσια του εκχριστιανισμού της Τουρκιάς μετέτρεψε το μουσουλμανικό τέμενος σε μουσείο, που σώζεται μέχρι και σήμερα.

Πηγές πληροφόρησης:

- <http://agiasophia.tholos254.gr/gr/index.html>
- <http://www.kathimerini.gr/842800/article/politismos/atzenta/agia-sofia-1500-xronia-istorias>
- <https://www.in2life.gr/features/notes/article/516160/ta-mystika-ths-agias-sofias-se-ena-vinteo.html>
- <http://www.fhw.gr/projects/agiasofia/>
- <https://www.archaiologia.gr/print-article/?print=82720>
- <http://www.paidikatheamata.gr/category/item/2544-sti-tholo-tou-kentrou-politismoy-ellinikos-kosmos-agia-sofia-1-500-xronia-istorias>
- <https://www.romfea.gr/diafora/6592-agia-sofia-1500-xronia-istorias>
- <http://constantinoupoli.com/%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C-%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%AF%CE%B4%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CE%BF%CF%86%CE%B9%CE%AC/>
- <https://www.in.gr/2018/12/27/plus/features/27-dekemvriou-tou-sotiriou-etous-537-ta-egkainia-tis-agia-sofias/>